Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1942 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 6 mars 1942 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 134, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), samt

2) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

De vid propositionen fogade författningsförslagen äro av följande lydelse:

Förslag
till
lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 5 § 1 mom., 29 § 3 mom. och 53 § 1 mom. samt anvisningarna till 31, 32 och 53 §§ kommunalskattelagen den 28 september 1928[1] skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

5 §.

1 mom. Från skatteplikt — — — eller undervisning;

e) byggnader som tillhöra följande institutioner, nämligen akademier, allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar, sjömanshus, sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrives i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar samt sådana

[1] Senaste lydelse av 5 § 1 mom. se SFS 1937: 518, av 29 § 3 mom. se SFS 1934: 294, av 53 § 1 mom. se SFS 1938: 368, av anvisningarna till 31 § se SFS 1932: 291, av anvisningarna till 32 § se SFS 1940: 876 och av anvisningarna till 53 § se SFS 1937: 662.

stiftelser och föreningar som avses i 53 § 1 mom. e), därest byggnaderna äro avsedda för nämnda institutioners verksamhet såsom sådana, ävensom dylika institutioner tillhöriga allmänna platser;

f) regementens, officerskårers — — — tjänstgöring därstädes;

g) nykterhetsföreningars byggnader, därest byggnaderna äro avsedda för nämnda föreningars verksamhet såsom sådana;

h) sammanslutningar eller — fastighetens värde.

29 §.

3 mom. För sparbank — — — bildande, grundfond. Sparbank må jämväl åtnjuta avdrag för bidrag till sparbankernas säkerhetskassa.

Sparbankernas säkerhetskassa — — — till sparbankerna.

Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och hypoteksförening må avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande två procent av inrättningens skulder.

För svenska bostadskreditkassan och bostadskreditförening må avdrag ske för belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, dock allenast i den mån beloppet utgör avkastning å sådan fond eller ock fondbidrag, som författningsenligt uttagits, samt avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande i fråga om kassan tre och såvitt gäller förening sex procent av inrättningens skulder.

53 §.

1 mom. Skyldighet att — — — av rörelse;

d) akademier, allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, pensionsanstalter som icke äro bolag, understödsföreningar, jämlikt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser bildade stiftelser för arbetslöshetsunderstöd, sjukhjälp eller hjälp vid olycksfall, sådana ömsesidiga försäkringsbolag för försäkring av egendom, å vilka lagen om försäkringsrörelse icke äger tillämpning eller vilkas verksamhetsområden falla utanför Stockholm och omfatta allenast visst län eller del av län, ävensom sådana ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag, som avses i lagen om försäkring för olycksfall i arbete:

för inkomst av fastighet samt, vad angår allmän kassa, som åtnjutit inkomst från lediga ecklesiastika sysslor, tillika för sådan inkomst;

e) kyrkor, sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrives i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar, stiftelser som hava till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar

eller att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning, ävensom sådana föreningar vilka, utan att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen verka för ändamål av den i fråga om stiftelser här angivna art:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

f) svenska aktiebolag och sådana bolag, som enligt särskild författning äro skyldiga att avstå sin vinst, ekonomiska föreningar, samfund, stiftelser, verk, inrättningar och andra inländska juridiska personer, därunder inbegripna ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingsskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning, samtliga i den mån de ej inbegripas under punkterna d) och e):

för all inkomst, som här i riket eller å utländsk ort förvärvats;

g) utländska bolag:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits; samt

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillbehör till sådan fastighet eller rörelse.

Anvisningar

till 31 §.

1. Med pension — — — eller omgifte.

2. Såsom periodiskt understöd räknas icke vad en skattskyldig uppbär från stiftelse eller förening som avses i 53 § 1 mom. e), dock att såsom periodiskt understöd betraktas vad som uppbäres från varje slags stiftelse, om och i den mån det i de för stiftelsen gällande stadgar är föreskrivet, att stiftelsens intäkter skola för all framtid eller viss tid tillfalla viss familj, vissa familjer eller bestämda personer.

till 32 §.

1. Vissa befattningshavare — prästerliga befattningshavare.

6. Värnpliktig för — — — däremot skattepliktig intäkt. För tid då krigsavlöningsreglementet är tillämpligt skall för värnpliktig terminslön icke räknas till skattepliktig intäkt, dock att vid sjötjänstgöring eller tjänstgöring i sjöreserv skatteplikt föreligger för den del av terminslönen, som motsvarar sjötjänstbidrag, i den mån densamma överstiger terminslön för den värnpliktige enligt 6 § krigsavlöningsreglementet. Månadslön skall — — — gällande grunder.

För annan — — — eller verksamhetsorten. Vid sjötjänstgöring eller tjänstgöring i sjöreserv gäller, att såsom intäkt upptages den del av terminslönen,

som motsvarar sjötillägg eller uppbördsersättning, i den mån densamma överstiger terminslön för befattningshavaren enligt 6 § krigsavlöningsreglementet.

Den för — — — deras bestridande.

7. Till ersättning — utbetalt belopp.

till 53 §.

1. Såsom bosatt — till pensionsanstalter.

7. Frågan om skattskyldigheten för stiftelse eller förening skall bedömas med hänsyn till det ändamål som tillgodoses i den bedrivna verksamheten. Om stiftelse under längre tid icke bedrivit eller icke kan väntas komma att bedriva verksamhet i en omfattning som skäligen svarar mot avkastningen å stiftelsens tillgångar, skall stiftelsen, oavsett dess ändamål, anses hänförlig under 53 § 1 mom. f). Stiftelse eller förening, som i sin verksamhet främjar flera ändamål, anses hänförlig under 53 § 1 mom. e), därest verksamheten huvudsakligen avser att tillgodose ändamål av sådan beskaffenhet som i nämnda stadgande omförmäles. Detta anses vara fallet, om i verksamheten allenast i ringa omfattning främjas ändamål av annan art.

8. Delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag, enkelt bolag eller rederi beskattas för den del av bolagets eller rederiets vinst, som å honom belöper, huru denna än må hava av bolaget eller rederiet använts, och oberoende av vad han må hava lyftat av bolagets eller rederiets under beskattningsåret eller tidigare förvärvade vinst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1943.

Beträffande eftertaxering till kommunalskatt, som skolat utgöras enligt kommunalskattelagen i dess hittillsvarande lydelse, skall denna fortfarande äga tillämpning.

Förslag

till

förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 7 och 10 §§, 12 § 1 mom., 15 § och 18 § 2 mom. förordningen den 28 september 1928 om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt[1] skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

7 §.

Från skattskyldighet — — — ävensom hushållningssällskap:

för all inkomst;

[1] Senaste lydelse av 7 och 15 §§ samt 18 § 2 mom. se SFS 1938: 369.

e) akademier, allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, pensionsanstalter som icke äro bolag, understödsföreningar, jämlikt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser bildade stiftelser för arbetslöshetsunderstöd, sjukhjälp eller hjälp vid olycksfall, sådana ömsesidiga försäkringsbolag för försäkring av egendom, å vilka lagen om försäkringsrörelse icke äger tillämpning eller vilkas verksamhetsområden falla utanför Stockholm och omfatta allenast visst län eller del av län, ävensom sådana ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag, som avses i lagen om försäkring för olycksfall i arbete:

för all inkomst;

f) kyrkor, sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrives i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar, stiftelser som hava till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar eller att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning, ävensom sådana föreningar vilka, utan att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen verka för ändamål av den i fråga om stiftelser här angivna art:

för sådan inkomst som ej härflutit av rörelse;

g) här ovan ej upptagen ägare av sådan fastighet, som omförmäles i 5 § 1 mom. kommunalskattelagen:

för inkomst av fastigheten genom dess begagnande för de i samma mom. avsedda ändamål;

h) svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar, vilka icke driva bank- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse:

för utdelning från svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar;

i) här i riket bosatt delägare i oskift dödsbo efter person, som vid sitt frånfälle icke varit här i riket bosatt:

för av dödsboet åtnjuten, till honom utdelad inkomst, för vilken dödsboet skall utgöra inkomst- och förmögenhetsskatt.

Att personer — — — samma paragraf.

10 §.

Värdesättning av — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— yngstes ålder.

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation allenast delvis skola skiftas mellan medlemmarna, skall upptagas till ett värde

motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle fallit på andelen därest föreningen trätt i likvidation.

Övrig lös — — — normala förhållanden.

(Se vidare anvisningarna.)

12 §.

1 mom. Skyldighet att — — — 30 §§ sägs:

a) fysiska personer, vilka varit — — — utländsk ort;

b) föreningar och — — — utländsk ort;

c) ekonomiska föreningar, vilkas behållna tillgångar vid likvidation allenast delvis skola skiftas mellan medlemmarna:

för deras vid beskattningsårets utgång här i riket eller å utländsk ort nedlagda förmögenhet, i den mån densamma vid likvidation ej skulle skiftas mellan medlemmarna;

d) fysiska personer, vilka icke varit här i riket bosatta vid beskattningsårets utgång, oskifta dödsbon efter personer, som vid dödsfallet icke varit här i riket bosatta, samt utländska bolag:

för den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång haft här i riket nedlagd.

Medlem av — — — för förmögenhet.

För skattskyldiga, — — — meddelade föreskrifter.

Hypoteksföreningar, bostadskreditföreningar och jordbrukets kreditkassor äro frikallade från skattskyldighet för förmögenhet.

15 §.

Till grund för beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatt skall läggas sammanlagda beloppet av den skattskyldiges taxerade inkomst samt en etthundradedel av hans och i förekommande fall hans omyndiga barns skattepliktiga förmögenhet. För ekonomisk förening skall dock till grund för skattens beräkning läggas den taxerade inkomsten och en tvåhundradedel av den förmögenhet, för vilken föreningen är skattskyldig. Är någon skattskyldig allenast för inkomst eller allenast för förmögenhet, skall till grund för skattens beräkning läggas inkomsten eller den del av förmögenheten som nyss sagts.

Det sålunda — — — kronor, bortfaller.

18 §.

2 mom. Bottenskattens grundbelopp utgöra:

— —

b) för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag, sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan, bostadskredit-

föreningar samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt a) här ovan:

tio procent av det beskattningsbara beloppet;

c) för andra — — — beskattningsbara beloppet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1943.

Beträffande eftertaxering till inkomst- och förmögenhetsskatt, som skolat utgöras enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt i dess hittillsvarande lydelse, skall denna fortfarande äga tillämpning.

Till utskottets behandling hava jämväl hänvisats två i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

1) motionen nr 286 i andra kammaren av herr *Henriksson,* vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av förevarande proposition måtte besluta, att 15 § i förordningen den 28 september 1928 om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt måtte erhålla följande lydelse:

15 §.

Till grund för beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatt skall läggas sammanlagda beloppet av den skattskyldiges taxerade inkomst samt en ethundradedel av hans och i förekommande fall hans omyndiga barns skattepliktiga förmögenhet. Är någon skattskyldig allenast för inkomst eller allenast för förmögenhet, skall till grund för skattens beräkning läggas inkomsten eller den del av förmögenheten som nyss sagts.

Det sålunda — — — kronor, bortfaller.

2) motionen nr 287 i andra kammaren av herrar *Larsson* i Karlstad och *Hansson* i Vännäsby, vari hemställts, »att riksdagen ville för sin del besluta, att såväl Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund som ock i vårt land verksamma djurskyddsföreningar av enahanda struktur som riksförbundet måtte förklaras fritagna från skattskyldighet till stat och kommun».

Beträffande motiveringen för de i motionerna framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Under utskottets behandling av förevarande proposition hava till utskottet inkommit *dels* en skrivelse från styrelsen för svenska bostadskreditkassan, vilken såsom bilaga fogas vid detta betänkande *(Bilaga 1), dels ock* en skrivelse från ordföranden och kronoombuden i taxeringsnämnden i 2:a distriktet för vissa juridiska personer i Stockholm.

Efter att den 27 november 1937 ha avgivit ett betänkande med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m., vilket förslag i huvudsakliga delar lades till grund för lagstiftning vid 1938 års riksdag, slutförde

1936 års skattekommitté sitt arbete med avgivandet den 20 december 1939 av betänkande med förslag rörande beskattning av stiftelser och ideella föreningar m. fl. juridiska personer m. m. (SOU 1939: 47). I detta betänkande behandlade kommittén frågor rörande dels beskattning av stiftelser och ideella föreningar m. fl. juridiska personer, dels avdragsrätt och skatteplikt för periodiskt understöd, dels ock kooperativa och andra ekonomiska föreningars beskattning. Betänkandet utmynnade i förslag till

1) *lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),*

2) *förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt* samt

3) *förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).*

Efter remiss hava yttranden över kommitténs förslag avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

I propositionen hava till behandling upptagits *dels* de delar av kommitténs förslag, som avse beskattning av stiftelser och ideella föreningar m. fl. juridiska personer ävensom av ekonomiska föreningar, *dels ock* viss fråga om beskattning av terminslön vid sjötjänstgöring eller tjänstgöring i sjöreserv.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda författningsförslagen tillåter sig utskottet hänvisa till vad *departementschefen* anfört i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen:

Stiftelser och ideella föreningar i allmänhet s. 14—52,
Nobelstiftelsen s. 52—54,
Församlingar, kyrkor och frikyrkliga sammanslutningar s. 54—59,
Studentkårer och studentnationer s. 59—62,
Sjömanshus s. 62—63,
Järnkontoret s. 63—66,
Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och hypoteksföreningar s. 66—77,
Svenska bostadskreditkassan, bostadskreditföreningar och svenska skeppshypotekskassan s. 77—83,
Jordbrukets kreditkassor s. 83—84,
Sparbankernas säkerhetskassa s. 84—87,
Skogssällskapet och dess skogsfond m. m. s. 88—90,
Beskattning av ekonomiska föreningar s. 90—102, samt
Beskattning av terminslön vid sjötjänstgöring och tjänstgöring i sjöreserv s. 102—107.

Utskottets yttrande.

Frågan om stiftelsers och ideella föreningars skattskyldighet har under de senare åren vunnit ökad aktualitet. På grund av den oklarhet, som vidlåder de nu gällande bestämmelserna angående skattefrihet för sådana rättssubjekt, torde stiftelser och ideella föreningar med allmännyttigt ändamål tidigare endast undantagsvis hava blivit föremål för beskattning. När frågan om skattskyldigheten i särskilda fall kommit under skattedomstolarnas bedömande har emellertid skattskyldighet ej sällan ansetts föreligga. Bland de skattskyldiga torde för närvarande råda stor ovisshet beträffande innebörden av de nuvarande bestämmelserna om skattefrihet för ovannämnda rättssubjekt.

Förevarande spörsmål har vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. I väckta motioner hava framställts yrkanden om såväl utvidgning som begränsning av den nu medgivna skattefriheten. 1936 års bevillningsutskott framhöll i sitt betänkande, nr 46, i anledning av framlagt förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen, bland annat, att i den mån en ökad skattebörda måste påläggas de fysiska personerna och även näringsföretagen, den frågan uppkomme, huruvida staten i den utsträckning som för närvarande gäller borde helt eller delvis undantaga vissa rättssubjekt från skatteplikt. Utskottet ansåg, att vid den omprövning av statsbeskattningen, som förutsattes komma att inom den närmaste tiden äga rum, jämväl berörda fråga borde upptagas till övervägande. I enlighet med detta uttalande av bevillningsutskottet uppdrogs åt 1936 års skattekommitté, att till prövning upptaga frågan om upphävande av den skattebefrielse, som nu tillkommer vissa rättssubjekt.

Med det nu framlagda förslaget, för vilket såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen det av skattekommittén avgivna förslaget legat till grund, åsyftas att åstadkomma större klarhet i bestämmelserna om skattefrihet för ifrågavarande rättssubjekt.

Av såväl skattekommittén som departementschefen har berörts frågan, huruvida ett system med skattefrihet för vissa rättssubjekt överhuvud taget borde bibehållas i vår skattelagstiftning. Departementschefen har därvid framhållit, att detta system medförde särskilt de olägenheterna, att i det enskilda fallet ekonomiskt stöd från det allmännas sida kunde komma att lämnas åt en verksamhet, som vore föga förtjänt därav, samt att understödets storlek och fördelning fölle utanför området för det allmännas bestämmanderätt och kontroll. I tider som de nuvarande, då skattebördan ökades och förut beviljade anslag för åtskilliga nog så nyttiga eller behjärtansvärda ändamål beskures eller helt indroges, kunde skattefriheten komma att innebära ett både relativt och absolut ökat understöd från det allmännas sida. Utskottet ansluter sig till vad departementschefen sålunda anfört och vill för sin del tillägga, att storleken av de genom skattefriheten lämnade understöden oftast jämväl står i omvänt förhållande till mottagarnas behov av un-

derstöd, vilket knappast kan anses innebära en rationell form av understöd. Såväl skattekommittén som departementschefen hava funnit ett allmänt upphävande av skattefriheten icke böra ifrågakomma och utskottet har i detta sammanhang ej haft anledning att härutinnan uttala annan mening. Utskottet har sålunda intet att erinra mot att skattefriheten bibehålles för sådana rättssubjekt, som bedriva verksamhet av i hög grad allmännyttig art.

Vad angår skattefrihetens omfattning har departementschefen i huvudsak följt kommittéförslaget. Departementschefen föreslår sålunda i likhet med kommittén, att skattefrihet skall liksom hittills tillkomma akademier, allmänna undervisningsverk, sjukvårdsinrättningar, vilkas verksamhet ej bedrives i vinstsyfte, och barmhärtighetsinrättningar. Beträffande omförmälda inrättningar yttrade kommittén, att dessa enligt kommitténs förslag utgjorde en kärna, omkring vilken skattefriheten i övrigt uppbyggts. Skattefrihet anses vidare — likaledes i överensstämmelse med kommittéförslaget — böra tillkomma stiftelser och föreningar, vilka främja samma ändamål som dessa inrättningar. På grund därav föreslås i propositionen skattefrihet för sådana stiftelser och föreningar, som hava till huvudsakligt ändamål att främja vård och uppfostran av barn eller att lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller att utöva hjälpverksamhet bland behövande eller att främja vetenskaplig forskning. Därjämte föreslås i propositionen utöver vad kommittén föreslagit, att sådana stiftelser och föreningar, som hava till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar, skola komma i åtnjutande av skattefrihet.

Utskottet har för sin del intet att erinra mot den av departementschefen sålunda föreslagna gränsdragningen för skattefriheten, vilken utskottet finner lämplig. Någon utvidgning av skattefriheten utöver vad i propositionen föreslagits kan utskottet alltså icke förorda. Såsom departementschefen jämväl antytt, kunna emellertid delade meningar göra sig gällande rörande den värdering av de allmännyttiga ändamålen, som därvid kommit till uttryck. Det torde ej heller kunna förnekas, att genom denna gränsdragning även ändamål, vilka äro av högt kvalificerad art, komma att ställas utanför området för skattefriheten. Utskottet vill i detta hänseende endast erinra om de bildande konsterna, musiken och teaterkonsten. Emellertid lärer väl icke all sådan verksamhet kunna anses vara av det slag, att den kan betraktas såsom i hög grad allmännyttig. Uppenbarligen måste det här bereda stora svårigheter att draga gränsen mellan vad som är förtjänt av stöd från det allmännas sida och vad som icke bör understödjas. Utskottet vill dock framhålla, att, därest det i särskilda fall skulle befinnas, att beskattningen av juridiska personer med nu angivna verksamhetsområden komme att verka på sådant sätt, att det allmännas stöd anses påkallat, det synes lämpligare, att sådant stöd lämnas i form av anslag till den av dem bedrivna verksamheten.

Såsom framgår av vad nu anförts kan utskottet icke biträda det i motionen II: 287 framställda yrkandet om skattefrihet för Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund och inom landet verksamma djurskyddsföreningar.

I sådana fall, då stiftelse eller förening i sin verksamhet främjar flera ändamål av olika slag, av vilka något eller några men ej alla äro av beskaffenhet att böra föranleda skattefrihet, skall enligt förslaget det huvudsakliga ändamålet med verksamheten vara avgörande för frågan om skattefriheten. Bestämmelser till ledning vid bedömandet av denna fråga hava meddelats i punkt 7 av anvisningarna till 53 § kommunalskattelagen. Departementschefen har i detta sammanhang anfört, att i de fall, då medel för olika ändamål enligt bindande föreskrifter hölles klart avskilda från varandra, dessa medel enligt hans mening borde anses i beskattningshänseende tillhöra särskilda rättssubjekt. Departementschefen har vidare yttrat, att i åtskilliga av de fall, där ett förvaltande organ hade att med anförtrodda medel tillgodose olika ändamål men någon för framtiden bindande uppdelning av medlen på de olika ändamålen icke förelåge, en sådan utan större svårighet torde kunna komma till stånd. Den föreslagna metoden vid bedömandet av frågan om skattefriheten borde alltså enligt departementschefens mening tillämpas i alla de fall, då i beskattningshänseende allenast ett enda rättssubjekt ansåges föreligga. Utskottet ansluter sig till vad departementschefen sålunda anfört och vill i samband därmed framhålla, att, i den mån en för framtiden bindande uppdelning på de olika ändamålen kan åstadkommas, antalet fall, då det huvudsakliga ändamålet blir avgörande för frågan om skattefriheten, kommer att minskas.

Vad angår avfattningen av nyssnämnda anvisningspunkt har utskottet i förtydligande syfte vidtagit vissa jämkningar i samma punkt.

I punkt 2 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen hava i propositionen föreslagits vissa rent redaktionella ändringar, vilka huvudsakligen föranledas av att uttrycket »from stiftelse», som för närvarande förekommer i denna anvisningspunkt, enligt förslaget helt utmönstras ur skattelagstiftningen. Emellertid har inom utskottet uppgivits, att den nuvarande avfattningen av anvisningspunkten föranlett vissa svårigheter vid tillämpningen. Sålunda lärer stundom hava förekommit, att en stiftelse, som med hänsyn till sitt ändamål varit att betrakta såsom »from», disponerat en del av sin inkomst på sådant sätt att till viss enskild skattskyldig verkställts periodiska utbetalningar, vilka icke kunde inrymmas under stiftelsens egentliga ändamål. Med hänsyn till den i anvisningspunkten i dess nuvarande lydelse intagna bestämmelsen, att såsom periodiskt understöd icke skall räknas, vad en skattskyldig uppbär av en from stiftelses inkomst, har tveksamhet uppkommit angående möjligheten att hänföra utbetalningar av nu angiven art till periodiskt understöd och sålunda beskatta de utbetalade beloppen. I anledning härav har utskottet ansett sig böra taga nyssnämnda anvisningspunkt under övervägande jämväl till sin sakliga innebörd. Utskottet har därvid funnit, att, därest utbetalningar av detta slag ske på grund av särskild föreskrift i stiftelsens stadgar, hinder icke synes möta att betrakta dessa utbetalningar såsom periodiskt understöd. Verkställas åter sådana utbetalningar utan att föreskrift därom lämnats i stadgarna, synes däremot anvisningspunkten varken enligt sin nuvarande lydelse eller enligt den i propo-

sitionen föreslagna avfattningen kunna giva stöd för en beskattning av utbetalningarna såsom periodiskt understöd. Vad angår den nu föreslagna lydelsen av skattefrihetsbestämmelserna låter det väl tänka sig, att en stiftelse eller förening, som har till huvudsakligt ändamål att främja något av de syften som avses i 53 § 1 mom. e), kan vid sidan av detta huvudsakliga ändamål verkställa utbetalningar till förmån för viss enskild skattskyldig. Någon anledning att låta desssa medel vara undantagna från beskattning torde icke förefinnas. Utbetalningarna synas lämpligen böra betraktas såsom periodiskt understöd och beskattas hos mottagaren. Utskottet har fördenskull ansett sig böra föreslå ändrad avfattning av ifrågavarande anvisningspunkt i så måtto, att såsom periodiskt understöd icke skall räknas vad en skattskyldig uppbär från stiftelse eller förening som avses i 53 § 1 mom. e), såvida utbetalningen sker till fullföljande av ändamål som i nämnda stadgande angives. I samband därmed har även viss formell jämkning i anvisningspunkten blivit erforderlig.

I anslutning till den av utskottet sålunda föreslagna ändrade lydelsen av punkt 2 i anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen vill utskottet framhålla, att därigenom allenast avsetts att förekomma uppenbara missbruk av skattefrihetsbestämmelserna. Med den ändrade lydelsen åsyftas, att sådana utbetalningar, som falla utanför stiftelsens allmännyttiga ändamål, skola tagas till beskattning hos mottagaren. Bestämmelsen är däremot icke avsedd att tillämpas exempelvis i sådana fall, där en stiftelse med ändamål att utöva hjälpverksamhet bland behövande verkställt utbetalning till person, som varit mindre bemedlad men dock ej lidit uppenbar nöd. En dylik gradering av mottagarens behov av understöd synes nämligen icke böra äga rum vid tillämpningen av förevarande anvisningspunkt utan vid bedömandet av frågan huruvida stiftelsen med hänsyn till sitt ändamål skall vara skattefri eller ej.

Skattekommittén har i sitt betänkande påpekat de svårigheter, som för närvarande äro för handen i fråga om kontrollen över stiftelser och ideella föreningar. I syfte att bereda taxeringsmyndigheterna möjlighet att utöva erforderlig kontroll har kommittén föreslagit, att efter statistisk undersökning skulle upprättas ett register över stiftelser, vilket med jämna mellanrum borde förnyas, samt att föreskrifter skulle utfärdas om skyldighet för stiftelser att lämna uppgifter vid registrets uppläggande. Detta förslag har i remissyttrandena vunnit anslutning från åtskilliga håll, bland annat av kammarrätten, socialstyrelsen och statistiska centralbyrån. Socialstyrelsen har därvid ansett önskvärt, att registret utvidgades till att omfatta även viktigare ideella föreningar. Enligt utskottets mening skulle uppläggandet av ett register över framför allt stiftelser avsevärt bidraga till att skattskyldiga rättssubjekt av detta slag skulle i större utsträckning än vad nu är fallet bliva taxerade för sina inkomster. Härigenom komme det allmänna att beredas ökade skatteintäkter. Utskottet vill därför framhålla önskvärdheten av att ett sådant register utan dröjsmål kommer till stånd.

I fråga om de frikyrkliga sammanslutningarna har i propositionen icke

föreslagits någon ändring i nuvarande bestämmelser, enligt vilka sådana sammanslutningar äro skattskyldiga till stat och kommun för all sin inkomst och förmögenhet. Skattekommittén, som upptog frågan om dessa sammanslutningars skattskyldighet till behandling, yttrade såsom sin uppfattning, att billighetsskäl talade för en förmånligare ställning i beskattningshänseende beträffande åtminstone vissa frikyrkliga sammanslutningar. Då emellertid frågan om dessa sammanslutningars rättsliga ställning kunde förväntas bliva föremål för särskild utredning i anledning av en av 1938 års riksdag till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse, ansåg sig kommittén icke böra närmare ingå på omförmälda spörsmål. Utskottet, som liksom kommittén anser önskvärt, att frågan om de frikyrkliga sammanslutningarnas ställning i beskattningshänseende tages under övervägande, vill för sin del framhålla angelägenheten av att den sålunda ifrågasatta utredningen utan dröjsmål igångsättes.

Beträffande järnkontoret innebär propositionen ett bibehållande av den skattefrihet, som enligt nuvarande bestämmelser tillkommer nämnda institution. Järnkontoret, som har till syfte att understödja och främja den svenska järnhanteringen, fullföljer detta syfte dels genom att lämna försträckningar till delägarna (järnkontorets lånerörelse) och dels genom att bevilja anslag till eller självt bedriva tekniskt forskningsarbete. Såsom motivering för skattefrihetens bibehållande har departementschefen anfört, bland annat, att järnkontorets inkomster huvudsakligen användas till teknisk forskning och utgivandet av en tidskrift, vari resultaten av denna forskning publicerades, samt understödjande av teknisk undervisning. Departementschefen har i anslutning härtill yttrat, att en verksamhet med dylikt syfte enligt principerna för nu ifrågavarande förslag borde åtnjuta skattebefrielse. Även enligt utskottets mening torde med hänsyn till den tekniska forskning och undervisning, som järnkontoret självt bedriver eller understödjer, skattefriheten för järnkontoret kunna bibehållas.

Den i propositionen föreslagna bestämmelsen i 29 § 3 mom. kommunalskattelagen angående rätt för svenska bostadskreditkassan och bostadskreditförening att erhålla avdrag för belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, har utformats annorlunda än motsvarande stadgande för hypoteksinrättningarna. I förslaget har nämligen beträffande bostadskreditkassan och bostadskreditförening såsom förutsättning för sådan avdragsrätt föreskrivits, bland annat, att det avsatta beloppet utgör avkastning å reserv- eller säkerhetsfond eller ock fondbidrag, som författningsenligt uttagits. Någon motsvarande bestämmelse har icke meddelats rörande hypoteksinrättningarna. Denna inskränkning i bostadskreditinstitutionens avdragsrätt, som vidtagits i enlighet med av bostadskreditkassan i dess yttrande över skattekommitténs förslag gjord framställning, innebär, att den behållna årsvinsten icke skulle få avdragas. Enligt meddelade föreskrifter skall denna vinst avsättas till reserv- eller säkerhetsfond. I sin till utskottet ställda skrivelse *(Bilaga 1)* har bostadskreditkassan hemställt, att berörda inskränkning i avdragsrätten måtte utgå. Då enligt utskottets mening någon anledning icke torde förefinnas att be-

gränsa bostadskreditinstitutionens avdragsrätt mera än som föreslagits för hypoteksinrättningarna, föreslår utskottet, att berörda inskränkning måtte utgå ur författningstexten.

Enligt förslag till ändrad lagstiftning angående jordbrukskasserörelsen, som förelagts årets riksdag genom proposition nr 41, skola jordbrukets kreditkassor vara organiserade såsom ekonomiska föreningar med begränsad personlig ansvarighet. Med hänsyn härtill hava i det nu ifrågavarande förslaget jordbrukets kreditkassor icke ansetts behöva — jämte ekonomiska föreningar — särskilt omnämnas i 18 § 2 mom. b) statsskatteförordningen. I utlåtande nr 41 har bankoutskottet förordat bifall till förenämnda proposition nr 41. Under förutsättning, att riksdagen godkänner bankoutskottets förslag härutinnan, har utskottet icke något att erinra emot det nu föreliggande förslaget.

Beträffande frågan om beskattning av ekonomiska föreningars förmögenhet föreligger enligt nu gällande bestämmelser en bristfällighet i beskattningsreglerna. Därest medlemmarna tillhopa äga allenast viss del av föreningens förmögenhet, blir nämligen denna, i den mån densamma överskjuter insatskapitalet, icke beskattad vare sig hos medlemmarna eller hos föreningen. I förevarande proposition har föreslagits, att denna bristfällighet skall avhjälpas genom införande av en bestämmelse i 12 § 1 mom. c) statsskatteförordningen av innehåll, att ekonomiska föreningar, vilkas behållna tillgångar vid likvidation allenast delvis skola skiftas mellan medlemmarna, skola vara skattskyldiga för sin vid beskattningsårets utgång här i riket eller å utländsk ort nedlagda förmögenhet, i den mån densamma vid likvidation ej skulle skiftas mellan medlemmarna. Vidare har föreslagits sådan ändring av stadgandet i 15 § samma förordning, att förmögenhetsdelen för ekonomisk förening skall utgöra $^1/_{200}$ i stället för $^1/_{100}$ för övriga till förmögenhetsskatt skattskyldiga. Sistnämnda förslag har närmast motiverats av hänsyn till den genom 1938 års skattelagstiftning genomförda likställigheten i beskattningshänseende mellan de ekonomiska föreningarna och aktiebolagen. Då de sistnämndas förmögenhet beskattas hos delägarna, borde principiellt sett de ekonomiska föreningarnas förmögenhet ej beskattas hårdare än som skolat ske, därest beskattningen ägt rum hos medlemmarna. Med hänsyn härtill har vid den nu föreslagna förmögenhetsbeskattningen för de ekonomiska föreningarna ansetts skäligt, att förmögenhetsdelen bestämmes till hälften mot vad som eljest gäller.

Utskottet anser för egen del de i propositionen föreslagna ändringarna i fråga om beskattningen av ekonomiska föreningars förmögenhet väl motiverade och tillstyrker följaktligen desamma. Vad särskilt angår förslaget, att ekonomisk förenings förmögenhet skall beskattas till $^1/_{200}$, vill utskottet framhålla, att, därest berörda sänkning av förmögenhetsdelen icke vidtoges, förmögenhetsbeskattningen otvivelaktigt komme att träffa de ekonomiska föreningarna och deras medlemmar hårdare än aktiebolagen och dessas delägare. De olägenheter av praktisk art, som en från vanliga grunder avvikande beräkning av förmögenhetsdelen för ekonomisk förening må kunna föranleda,

finner utskottet icke vara av den betydelse, att desamma böra få utgöra hinder för införandet av materiellt riktiga beskattningsregler. Med vad nu anförts har utskottet jämväl besvarat det i motionen II: 286 framställda yrkandet.

Övriga i propositionen framlagda förslag hava icke givit anledning till erinran från utskottets sida.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 134 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt med avslag å motionerna II: 286 och II: 287, antaga vid propositionen fogade förslag till

I) lag om ändring av vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med de ändringar, att 29 § 3 mom. samt anvisningarna till 31 och 53 §§ erhålla följande lydelse:

29 §.

3 mom. För sparbank — — — bildande, grundfond. Sparbank må jämväl åtnjuta avdrag för bidrag till sparbankernas säkerhetskassa.

Sparbankernas säkerhetskassa — — — till sparbankerna.

Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och hypoteksförening må avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande två procent av inrättningens skulder.

Svenska bostadskreditkassan och bostadskreditförening må avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande i fråga om kassan tre och såvitt gäller förening sex procent av inrättningens skulder.

Anvisningar

till 31 §.

1. Med pension — — — eller omgifte.

2. Såsom periodiskt understöd räknas icke vad en skattskyldig uppbär från stiftelse eller förening som avses i 53 § 1 mom. e), såvida utbetalningen sker till fullföljande av ändamål som i nämnda stadgande angives. Såsom periodiskt understöd betraktas däremot vad som uppbäres från varje

slags stiftelse, om och i den mån det i de för stiftelsen gällande stadgar är föreskrivet, att stiftelsens intäkter skola för all framtid eller viss tid tillfalla viss familj, vissa familjer eller bestämda personer.

till 53 §.

1. Såsom bosatt — till pensionsanstalter.

7. Frågan om skattskyldigheten för stiftelse skall bedömas med hänsyn till det ändamål som tillgodoses i den bedrivna verksamheten. Om stiftelse under längre tid icke bedrivit eller icke kan väntas komma att bedriva verksamhet i en omfattning som skäligen svarar mot avkastningen å stiftelsens tillgångar, skall stiftelsen, oavsett dess ändamål, anses hänförlig under 53 § 1 mom. f). Stiftelse, som i sin verksamhet främjar flera ändamål, anses hänförlig under 53 § 1 mom. e), därest verksamheten huvudsakligen avser att tillgodose ändamål av sådan beskaffenhet som i nämnda stadgande omförmäles. Detta anses vara fallet, om i verksamheten allenast i ringa omfattning främjas ändamål av annan art.

Vad nu sagts om stiftelse skall jämväl gälla förening, dock att, därest under föreningens förvaltning finnes stiftelse, frågan om skattskyldigheten skall för stiftelsen och föreningen var för sig bedömas på sätt ovan angives.

8. Delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag, enkelt bolag eller rederi beskattas för den del av bolagets eller rederiets vinst, som å honom belöper, huru denna än må hava av bolaget eller rederiet använts, och oberoende av vad han må hava lyftat av bolagets eller rederiets under beskattningsåret eller tidigare förvärvade vinst.

II) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Stockholm den 28 april 1942.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärg, Elon Andersson, Wahlmark,* friherre *Lagerfelt, Sjödahl, Egnell*, Frans Ericson*, Velander*, Robert Berg** och *Sandström;* samt

från andra kammaren: herrar *Björklund, Hammarlund*, Olsson* i Gävle, *Orgård, Sandberg, Lundell, Karlsson* i Grängesberg, *Rosander*, Bladh** och *Olson* i Göteborg.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Velander, Lagerfelt, Sandström, Lundell* samt *Olson* i Göteborg, vilka ansett, att det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet för ekonomiska föreningar liksom för andra skattskyldiga bort utgöra det sammanlagda beloppet av den skattskyldiges taxerade inkomst samt en etthundradedel av hans skattepliktiga förmögenhet. Inkomstskatteförordningens 15 § hade sålunda bort bibehållas oförändrad.

Särskilt yttrande

av herr *Lundell,* som anfört:

»Den föreliggande propositionen nr 134 har under förebringande av mycket bristfällig motivering sökt reducera det gamla spörsmålet om en rättvis beskattning av de ekonomiska föreningarna till en fråga om beskattning allenast av föreningarnas förmögenhet. Propositionen har därvid huvudsakligen baserat sitt ståndpunktstagande på den mycket ytliga och ofullständiga utredning som förebragts av 1936 års skattekommitté (SOU 1939: 47). Den särdeles omfattande och omdebatterade frågan om de kooperativa föreningarnas beskattning avklaras i angivna betänkande på sammanlagt fem sidor.

Den föreliggande propositionen och utskottsmajoriteten grundar sitt förslag om 1/200 i stället för 1/100 på den likställighet som 1938 års skattelagstiftning genomförde mellan beskattningen av ekonomiska föreningars och aktiebolags inkomster och bortser från att denna likställighet är endast av formell art, i det att de s. k. kooperativa föreningarna med stöd av kommu-

nalskattelagen 29 § 2 mom. kunna helt eller delvis utdela intjänad vinst till sina delägare utan någon beskattning hos föreningen av vad sålunda utdelas, under det att någon motsvarande utdelning till delägare utan beskattning ej är möjlig hos aktiebolagen. Det är tydligt att denna förmån för de ekonomiska föreningarna ifråga om beskattning av deras inkomst är så stor att den icke på något sätt bleve uppvägd, även om deras förmögenhet utöver insatskapitalet skulle i medeltal beskattas något hårdare än om den helt beskattades hos delägarne.

Propositionen bortser också från att 1938 års skattelagar innebära betydande skärpningar av beskattningen för alla slag av skattskyldiga utom just för de ekonomiska föreningarna, för vilka de innebära en betydande och för de största och mest skattekraftiga föreningarna mycket stor lättnad. Denna olikformighet i behandlingen 1938 uppväges ej i nämnvärd omfattning av Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag om beskattning av överskjutande delar av föreningsförmögenheten.

Det får dessutom anses tvivelaktigt om föreningarnas förmögenhet genom i propositionen föreslagna regler ens formellt bli i sin helhet beskattade. Genom tillägg av den nya punkten c) i 12 § 1 mom. i inkomstskatteförordningen drabbas av skatt endast sådan föreningsförmögenhet som vid likvidation ej skulle skiftas mellan medlemmarna. Avsikten med denna begränsning torde väl vara att övrig föreningsförmögenhet skulle genom värdering av insatserna eller andelarna bliva beskattade hos medlemmarna. Så lär dock ingalunda alltid bliva fallet. I sådana föreningar där all behållen förmögenhet vid likvidationen skall skiftas bland medlemmarna kan det nämligen förekomma, att andelarna ändock ej ha högre handelsvärde än pari, emedan mera ej kan utbekommas vid utträde ur föreningen och dessutom nya medlemmar kanske kunna vinna inträde med insatser till paribelopp. (Se skattekommitténs betänkande sid. 107 nederst.)

Under hänvisning i övrigt till mitt särskilda yttrande i anslutning till bevillningsutskottets betänkande nr 32 år 1938 i vad avser ekonomiska föreningar får jag uttala att nu åvägabragta lösning av dessa föreningars beskattning ej kan betraktas som vare sig tillfredsställande eller definitiv. Rörelse organiserad som ekonomisk förening bör ej framstå som obehörigen gynnad i skatteavseende i jämförelse med rörelse i aktiebolagsform eller med av enskild person driven rörelse.»

Bilaga 1.

Till riksdagens bevillningsutskott.

I propositionen nr 134 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), vilket förslag jämväl berör Svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningarna. I anledning härav får kassans styrelse för utskottet framhålla följande.

Enligt 29 § 3 mom. i lagförslaget må Svenska bostadskreditkassan och bostadskreditförening från bruttointäkten av rörelsen avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, dock allenast i den mån beloppet utgör avkastning å sådan fond eller ock fondbidrag, som författningsenligt uttagits, samt avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande i fråga om kassan tre och såvitt gäller förening sex procent av inrättningens skulder.

Genom den sålunda stadgade begränsningen skulle kassans och förenings behållna vinst, vilken jämväl författningsenligt skall avsättas till reserv- eller säkerhetsfond, icke få avdragas utan räknas såsom beskattningsbar inkomst.

För övriga under statens medverkan tillkomna hypoteksinrättningar, nämligen Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och hypoteksföreningarna, föreslås däremot i ovannämnda lagrum, att de må avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande två procent av inrättningens skulder.

Sist omförmälda hypoteksinrättningar skulle alltså enligt lagförslaget — till skillnad mot bostadskreditinstitutionen — äga göra avdrag för samtliga de belopp, som avsättas till reserv- eller säkerhetsfond.

Den för bostadskreditinstitutionen föreslagna bestämmelsen överensstämmer visserligen med vad bostadskreditkassans styrelse härutinnan föreslog i sitt yttrande över 1936 års skattekommittés förslag. I detta yttrande intog styrelsen den ståndpunkten, att de av kommittén anförda skälen för det nuvarande skatteprivilegiets slopande i princip borde godtagas och ansåg sig med utgångspunkt därifrån böra i möjligaste mån begränsa sina anspråk i fråga om avdrag. Ehuru det icke direkt utsades, utgick styrelsen emellertid härvid såsom självklart från att samma rätt till avdrag, som kunde komma att medgivas övriga hypoteksinrättningar, skulle medgivas bostadskreditinstitutionen, särskilt som skattekommittén uttalat, att bostadskreditkassan i fortsättningen liksom hittills borde i skattehänseende vara likställd med hypoteksbanken och stadshypotekskassan.

Såsom departementschefen framhållit i propositionen, är bostadskreditinstitutionens verksamhet helt likartad med den av lands- och stadshypoteksinrättningarna bedrivna rörelsen. Särskilt framträdande är överensstämmelsen i arbetsuppgifter mellan stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna, vilka inrättats den förra år 1909 och den senare år 1929. Båda ha till ändamål att tillgodose behovet av långfristig fastighetskredit inom stadssamhällena. Medan stadshypoteksinstitutionen uteslutande ägnar sig åt primärlånegivning är bostadskreditinstitutionen i huvudsak sekundärlåne-

givare. Institutionerna äro dock i stort sett organiserade efter samma grunder. Båda bygga på solidarisk ansvarighet från låntagarens sida och ha att — till rörelsens betryggande och till förhindrande av att nämnda ansvarighet skall behöva tagas i anspråk — sörja för en viss fondbildning. Med hänsyn till de större risker som äro förenade med bostadskreditinstitutionens verksamhet, äro kraven på avsättning till reserv- och säkerhetsfonder för denna institution större än för stadshypoteksinstitutionen. Särskilda fondbidrag skola sålunda författningsenligt uttagas av låntagarna i förstnämnda institution, varjämte till fonderna skola författningsenligt avsättas dels fondernas avkastning dels ock det inom rörelsen uppkomna överskottet. Vidare må bidragen till kassans reservfond och förenings säkerhetsfond minskas eller upphöra först, då fonden överstiger tre resp. sex procent av skulderna. För stadshypotekskassan och stadshypoteksförening gäller likaledes, att det å rörelsen uppkomna överskottet skall avsättas till en reserv- resp. säkerhetsfond. När fonderna uppgå till två procent av skulderna, tillåtes emellertid en friare disposition av överskottsmedel.

Av ovanstående torde framgå, att anledning saknas att i skattehänseende behandla bostadskreditinstitutionen annorlunda än stadshypoteksinstitutionen. Uppenbarligen är behovet av fondbildning större inom den förra institutionen än inom den senare. Det är ock i hög grad önskvärt, att det av statsmakterna stadgade fondminimum för bostadskreditinstitutionen snarast möjligt uppnås. Med hänsyn härtill torde den möjlighet att göra avdrag för samtliga till reserv- eller säkerhetsfond avsatta medel, som enligt lagförslaget skulle beredas stadshypoteksinstitutionen, jämväl böra beredas bostadskreditinstitutionen.

På grund av det anförda tillåter sig styrelsen vördsamt hemställa, att bevillningsutskottet ville föreslå riksdagen att för sin del godkänna följande lydelse av 29 § 3 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen:

»Svenska bostadskreditkassan och bostadskreditförening må avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande i fråga om kassan tre och såvitt gäller förening sex procent av inrättningens skulder.»

I detta ärendes handläggning hava styrelsens samtliga ledamöter deltagit.

Stockholm den 8 april 1942.

Styrelsen för Svenska bostadskreditkassan.

GUNNAR FANT.

C.-R. CRAMÉR.

Sten Widlund.

427831. Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1942.